

1934. évi VIII. törvénycikk

a Magyar Nemzeti Múzeumról¹

1. § (1) Az 1808:VIII. törvénycikkkel létesített Magyar Nemzeti Múzeum, továbbá a Magyar Királyi Országos Levéltár, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum és az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum szakszerű igazgatása és tervszerű fejlesztése céljából az 1922:XIX. törvénycikkkel Országos Magyar Gyűjteményegyetem néven alkotott és önkormányzati joggal felruházott jogi személy, mint a nemzeti nagy közgyűjtemények egyeteme, jövőben a Magyar Nemzeti Múzeum nevet viseli és önkormányzati jogait a Magyar Nemzeti Múzeum Tanácsa (a Tanács) által gyakorolja.

(2) Ahol valamely jogszabály vagy szerződés az Országos Magyar Gyűjteményegyetemről, illetőleg annak Tanácsáról rendelkezik, ott - amennyiben ez a törvény máskép nem rendelkezik - a Magyar Nemzeti Múzeumot, illetőleg annak Tanácsát kell érteni.

2. § A Magyar Nemzeti Múzeum mint jogi személy tulajdonosa az önkormányzati szervezetébe tartozó intézmények vagyonának s mint e vagyon tulajdonosát mindazok a jogok és kötelezettségek megilletik, illetőleg terhelik, amelyek jogszabályok rendelkezései értelmében az Országos Magyar Gyűjteményegyetemet illeték, illetőleg terhelik. Jogképessége mind élők közötti, mind halál esetére szóló szerzésre egyaránt kiterjed; a javára és az önkormányzati szervezetébe tartozó egyes intézmények javára élők között juttatott ingyenes adományok és halál esetére szóló vagyoni részesítések nem esnek vagyonátruházási illeték alá.

3. § (1) A Magyar Nemzeti Múzeum önkormányzati szervezetébe a következő intézmények (közgyűjtemények és gyűjteményügyi hivatal) tartoznak:

I. a Magyar Királyi Országos Levéltár közös címébe foglalt Kormányhatósági Levéltár és Magyar Nemzeti Múzeum Levéltár;

II. az Országos Széchenyi Könyvtár;

III. az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum;

IV. a Magyar Történeti Múzeum közös címébe foglalt Régészeti-Történeti-Iparművészeti Gyűjtemények és Néprajzi Múzeum;

V. az Országos Természettudományi Múzeum;

VI. a Közgyűjtemények Országos Főfelügyelősége.

(2) A Tanács a jelen törvény hatálybalépésétől számított egy éven belül a vallás- és közoktatásügyi miniszter által jóváhagyott szabályzatban megállapítja, hogy az Országos Magyar Gyűjteményegyetem szervezetében egyesítve volt közgyűjtemények, úgy mint a Magyar Királyi Országos Levéltár, a Magyar Nemzeti Múzeum, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum és az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum anyagát, illetőleg- egyes osztályait és gyűjteményeit a gyűjtés, feldolgozás és tudományos kutatás szakszerűségének, valamint az igazgatás és kezelés célszerűségének biztosítása érdekében miként kell az előző bekezdésben I-V. alatt felsorolt intézmények között megosztani. Az Országos Könyvforgalmi és Bibliográfiai Központ a Közgyűjtemények Országos Főfelügyelőségének felügyelete és irányítása alá kerül.

(3) A jelen § (1) bekezdésében I-V. alatt felsorolt intézmények gyűjtési körének megállapításáról, gyűjteményanyaguknak vagy az anyag egy részének más intézménybe áthelyezéséről, az egyes intézmények keretén belül osztályok egyesítéséről, széttagolásáról, illetőleg megszüntetéséről, valamint új osztályok szervezéséről a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyásával a Tanács határoz.

¹ Kihirdetve: 1934. VI. 2.

(4) A jelen § (1) bekezdésében I-V. alatt felsorolt intézmények első tisztviselőjét a Tanács jelölése alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére az államfő nevezi ki.

(5) Az 1929:XI. törvénycikkben meghatározott közgyűjtemények felügyeletével, valamint a múzeumok és könyvtárak együttműködésének előmozdításával és a nemzetközi kiadványcserével kapcsolatos ügyviteli tennivalókat a Közgyűjtemények Országos Főfelügyelősége látja el; ennek élén a Tanács jelölése alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére az államfő által kinevezett országos főfelügyelő áll, kinek tisztsége tiszteletbeli.

4. § (1) A Magyar Nemzeti Múzeum elnökét a Tanács három jelöltje közül a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére az államfő, ügyvezető alelnökét, aki egyúttal az elnök helyettese, a jelen § (2) bekezdésében *a)* alatt említett első tisztviselők közül a Tanács jelölése alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter hat évre nevezi ki. Az elnök és az alelnök tisztsége tiszteletbeli.

(2) A Tanács tagjai az elnökön felül:

a) a Magyar Nemzeti Múzeum önkormányzati szervezetébe tartozó és a 3. § (1) bekezdésében I-V. alatt felsorolt intézmények első tisztviselői és a közgyűjtemények országos főfelügyelője,

b) az előző *a)* pontban említett intézmények osztályvezető tisztviselői közül a Tanács által hat esztendőre megválasztott hat tisztviselőtag,

c) a Tanács jelölése alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter által hat esztendőre meghívott tizenhét szakértő, akiknek legalább kétharmadrésze egyetemi tanár,

d) gazdasági ügyek tekintetében a Magyar Nemzeti Múzeum gazdasági igazgatója.

e) a Magyar Tudományos Akadémia személyzeti ügyei (1923:I. törvénycikk 2. §) tekintetében az Akadémia főtitkára és két kiküldött tagja.

5. § (1) A Tanács önkormányzati jogkörében teljes ülésben, igazgatótanácsban, szaktanácsokban és gazdasági tanácsban jár el.

(2) Az igazgatótanács tagjai az elnökön felül: a 3. § (1) bekezdésében az I-V. alatt felsorolt intézmények első tisztviselői és a közgyűjtemények országos főfelügyelője (4. § (2) bekezdésének *a)* pontja), továbbá a szakértő tanácsstagok (4. § (2) bekezdésének *c)* pontja) közül az igazgatótanács által hat esztendőre választott és a vallás- és közoktatásügyi miniszter által megerősített hat tag, a Magyar Tudományos Akadémia személyzeti ügyeinek tárgyalása alkalmával pedig ezeken felül az Akadémia főtitkára és egyik kiküldött tagja.

(3) A Magyar Nemzeti Múzeum önkormányzati szervezetébe tartozó intézményeknek, illetőleg ezek osztályainak megfelelően külön-külön szaktanácsokat kell alakítani. A szaktanácsok elnöke a Magyar Nemzeti Múzeum ügyvezető alelnöke (4. § (1) bekezdés), tagjai: az érdekelt intézmény tanácsstag-tisztviselői (4. § (2) bekezdés *a)* és *b)* pont) és az igazgatótanács által kijelölt két szakértő tanácsstag (4. § (2) bekezdés *c)* pont). A közgyűjteményfelügyeleti szaktanács tagjai az ügyvezető alelnökön, mint a szaktanács elnökén felül a közgyűjtemények országos főfelügyelője, a 3. § (1) bekezdésében az I-V. alatt felsorolt intézmények egyikének az igazgatótanács által kijelölt első tisztviselője és ugyancsak az igazgatótanács által a 4. § (2) bekezdésének *c)* pontjában említett szakértők közül kijelölt két tanácsstag.

(4) A gazdasági tanács tagjai az ügyvezető alelnökön, mint elnökön felül a 3. § (1) bekezdésében I-V. alatt felsorolt intézmények első tisztviselői, a közgyűjtemények országos főfelügyelője és a Magyar Nemzeti Múzeum gazdasági igazgatója.

(5) Az elnök az igazgatótanács üléseire szükség esetében oly tanácsstagokat is meghívhat, akik az igazgatótanácsnak nem tagjai, hasonlóképpen meghívhat a szaktanács ülésekre nem tanácsstag szakértőket is. A gazdasági ügyek igazgatótanácsai tárgyalásaira a gazdasági igazgatót meg kell hívni. Az ilyen meghívás azonban csak tanácskozási jogot biztosít.

6. § (1) A Tanács:

a) teljes ülésben jelöli elnökét, választja az 1926:XXII. törvénycikk 22. §-a értelmében kiküldendő felsőházi tagot, tárgyalja az évi jelentést, határoz a m. kir. közigazgatási bíróság előtt emelhető panasz (11. §) tekintetében, állástfoglal könyvtári, levéltári és múzeumi általános elvi kérdésekben;

b) igazgatótanácsban jelöli alelnökét, a miniszter meghívása alá eső tagjait (4. § (2) bekezdés c) pont), a 3. § (1) bekezdésében I-V. alatt felsorolt intézmények első tisztviselőit (3. § (4) bekezdés) és a közgyűjtemények országos főfelügyelőjét (3. § (5) bekezdés); választja választás alá eső tagjait (4. § (2) bekezdés b) pont), beosztja a tanácstagokat a szaktanácsokba; jelöl a tisztviselői állásokra; a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyásával szervezeti és ügyviteli szabályzatokat alkot a Tanács, valamint a Magyar Nemzeti Múzeum önkormányzati szervezetébe tartozó intézmények számára; határoz a Magyar Nemzeti Múzeumi Alap (8. § (1) bekezdés) jövedelmeinek felhasználása tárgyában és a szaktanácsnak tudományos szakkérdésekre vonatkozó javaslatai, valamint a gazdasági tanács javaslatai felett; a Magyar Nemzeti Múzeum nevében szerződéseket köt, egyéb jognyilatkozatokat tesz, valamint más jogcselekményeket végez (7. §);

c) szaktanácsban tárgyalja az egyes intézmények, illetőleg osztályok, valamint a közgyűjteményfelügyelet tudományos és egyéb szakkérdéseit; véleményt mond a vallás- és közoktatásügyi miniszter, valamint más hatóságok részéről véleménynyilvánítás végett a Tanácsnak megküldött szakkérdésekben, úgyszintén a tudományos tisztviselői kezdő állások elnyeréséért benyújtott pályázati kérvények, valamint az intézetek első tisztviselőinek a tudományos segéd tisztviselői állások betöltésére tett javaslatai tekintetében;

d) gazdasági tanácsban tárgyalja a költségvetést, zárszámadást és az intézmények háztartására vonatkozó minden egyéb kérdést; javaslatot tesz a gazdasági és kezelői tisztviselői állások betöltésére.

(2) A tudományos tisztviselői kezdő állások betöltésére vonatkozó ügyekben az előadói tisztelet az érdekelt intézmény első tisztviselője és a szaktudományánál fogva legközelebből érdekelt tanár látja el.

(3) A 3. § (1) bekezdésében I-V. alatt felsorolt intézmények első tisztviselői személyi kérdésekben az igazgatótanácsnak és a szaktanácsnak saját intézetükre vonatkozó határozatával szemben óvást emelhetnek.

(4) A Magyar Tudományos Akadémia rendelkezésére bocsátott állások betöltése és a tisztviselők előléptetése, valamint egyéb személyi ügyei tekintetében az előadói tisztelet az Akadémia főtitkára és egyik kiküldött tagja látja el s a szaktanács helyett ily esetekben az ügyvezető alelnök elnöklete alatt az igazgatótanács által kijelölt egyik intézmény első tisztviselőjének, az Akadémia főtitkárának és két kiküldött tagjának részvételével működő bizottság jár el.

(5) A Tanács szervezetének és működésének e törvényben nem szabályozott részleteit és ügyvitelét, valamint a Magyar Nemzeti Múzeum önkormányzati szervezetébe tartozó intézmények szervezetét és ügyvitelét a vallás- és közoktatásügyi miniszter által jóváhagyott szabályzatban a Tanács állapítja meg.

7. § (1) A Magyar Nemzeti Múzeum, mint jogi személy, nevében szerződés kötésére és egyéb jognyilatkozat tételére, valamint más jogcselekmények végzésére, mint a Magyar Nemzeti Múzeum törvényes képviselője, a Tanács jogosult amelynek nevében az elnök jár el, aki a Magyar Nemzeti Múzeumot hatóságokkal és harmadik személyekkel szemben képviseli.

(2) Ezer pengő értékét meghaladó vagyontárgyak elidegenítése, kölcsönök felvétele, szavatosságok vállalása s általában minden a rendes évi bevételek (8. § (1) bekezdés) kereteit meghaladó terhes jogügyletek kötése csak a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a pénzügyminiszterrel egyetértésben adott előzetes hozzájárulásával történhetik.

8. § (1) A Magyar Nemzeti Múzeumnak állami támogatás címén befolyó, valamint egyéb bevételi forrásokból származó jövedelmeit a Magyar Nemzeti Múzeum Gazdasági Hivatala kezeli. A nem állami eredetű jövedelmeket Magyar Nemzeti Múzeumi Alap címen alapszerűen kell kezelni és az alapon belül elkülönítve kell nyilvántartani, a szerint, hogy azok a Magyar Nemzeti Múzeumot egyetemesen vagy a Magyar Nemzeti Múzeum önkormányzati szervezetébe tartozó több intézményt együttesen, illetőleg a 3. § (1) bekezdésében I-V. alatt felsorolt intézmények valamelyikét külön illetik. E rendelkezések nem érintik az 1929:XI. törvénycikk 9. és 26. §-ainak rendelkezéseit.

(2) A Magyar Nemzeti Múzeumot egyetemesen, illetőleg több intézményt együttesen illető jövedelmekre az elnök, az egyes intézményeket külön illető jövedelmekre pedig az illető intézmény első tisztviselője utalványoz, 10,000 pengőt meghaladó utalványozásokhoz azonban az Igazgatótanácsnak az illetékes szaktanács meghallgatásával adott hozzájárulása szükséges.

(3) Az igazgatás céljára szolgáló jövedelmek kezelésének és felhasználásának módját, valamint a Magyar Nemzeti Múzeum Gazdasági Hivatalának szervezetét és ügyvitelét a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

9. § Az 1927:XIII. törvénycikknek vagy más jogszabálynak rendelkezésével az Országos Magyar Gyűjteményegyetem önkormányzati hatósága alá rendelt azoknak a külföldi és belföldi tudományos intézeteknek igazgatását, amelyek a Magyar Nemzeti Múzeum önkormányzati szervezetébe (3. §) nem tartoznak, a vallás- és közoktatásügyi miniszter a Tanács meghallgatásával rendelettel szabályozza s evégből felhatalmaztatik, hogy az 1927:XIII. törvénycikk 4. §-ában foglalt rendelkezéseket az Országos Ösztöndíjtanács meghallgatásával a szükséghez képest rendelettel módosítsa, illetőleg kiegészítse, továbbá, hogy a Római Magyar Történeti Intézetre vonatkozólag a Magyar Tudományos Akadémiával, a Bécsi Magyar Történeti Intézetre vonatkozólag pedig a Magyar Történelmi Társulattal új megállapodást létesíthessen.

10. § (1) A Magyar Nemzeti Múzeum önkormányzati szervezetébe tartozó (3. §), továbbá a 9. §-ban említett intézmények, illetőleg intézetek tisztviselői és egyéb alkalmazottai, valamint a Magyar Tudományos Akadémiának az 1923:I. törvénycikk 2. §-ában foglalt rendelkezéssel az Országos Magyar Gyűjteményegyetem személyzetének létszámába felvett s a jelen törvény hatálybalépésével a Magyar Nemzeti Múzeum személyzetének létszámába átvett tisztviselői és egyéb alkalmazottai az állami tisztviselőkkel, illetőleg egyéb alkalmazottakkal azonos tekintet alá esnek; szolgálati viszonyaikra nézve - amennyiben e törvény másként nem rendelkezik - a közzolgálati alkalmazottakra érvényes jogszabályok irányadók.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt tisztviselők és egyéb alkalmazottak a Magyar Nemzeti Múzeum

- a) tudományos tisztviselőinek,
- b) tudományos és műszaki segéd tisztviselőinek,
- c) igazgatási (gazdasági és kezelői) tisztviselőinek,
- d) altisztjeinek és szolgálóinak egyesített létszámába tartoznak.

(3) A vallás- és közoktatásügyi miniszter a személyzeti létszám tekintetében érdekelt önkormányzati szerv meghallgatásával rendelettel állapítja meg, hogy az egyes létszámokba tartozó állásokat milyen arányban kell a jelen § (1) bekezdésében említett intézmények, illetőleg intézetek között megosztani.

(4) Tudományos tisztviselői állásra a törvény hatálybalépésekor már alkalmazásban álló tisztviselők szerzett jogainak sérelme nélkül a doktori oklevél képesít.

(5) A tudományos és műszaki segéd tisztviselői állásokra középiskolai vagy középfokú iskolai érettségi bizonyítvány, avagy a középiskola (középfokú iskola) negyedik osztályának sikeres elvégzése és az egyes intézeteknél szükséges különleges gyűjteménykezelési vagy műszaki szakismeret képesít.

(6) A tudományos tisztviselők, valamint a tudományos és műszaki segéd tisztviselők gyakorlati képzésének, továbbá az egyes ágazatokban szükséges szakvizsgának szabályait a vallás- és közoktatásügyi miniszter a Tanács javaslata alapján rendelettel állapítja meg.

(7) A tudományos tisztviselői állásokra a Tanács jelölése alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter, illetőleg a miniszter előterjesztésére az államfő nevez ki. Az állami rendszerű VIII. vagy ennél magasabb fizetési osztálynak megfelelő állásba sorozott tudományos és műszaki segéd tisztviselői és igazgatási tisztviselői állásokra a Tanács jelölése alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter, illetőleg a miniszter előterjesztésére az államfő, az alacsonyabb rangosztálynak megfelelő állásba sorozott vagy rangosztályba nem sorozott tudományos és műszaki segéd tisztviselői és igazgatási tisztviselői állásokra a Magyar Nemzeti Múzeum ügyvezető alelnöke nevez ki. A kinevezést megerősítés végett fel kell terjeszteni a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

(8) A miniszter csak a Tanács által jelölt egyént nevezheti ki vagy hozhatja kinevezésre javaslatba, egyébként csak a visszautasítás joga illeti meg. Ha azonban a tisztviselői alkalmazás szempontjából érdekelt intézmény, illetőleg intézet első tisztviselője a jelölés ellen két ízben óvást emelt (6. § (3) bekezdés) és e miatt érvényes jelölés nem történt, az illető állásra a kinevezés, illetőleg az előterjesztéstétel teljes joga a vallás- és közoktatásügyi minisztert illeti.

(9) Az altiszteket az alkalmazás szempontjából érdekelt intézmény első tisztviselőjének javaslatára a Magyar Nemzeti Múzeum ügyvezető alelnöke nevezi ki. A kinevezést megerősítés végett fel kell terjeszteni a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. A rapidíjasokat és napibéreseket az érdekelt intézmény első tisztviselője alkalmazza.

11. § (1) Panasznak van helye a m. kir. közigazgatási bíróság előtt a miniszternek oly rendelete, határozata vagy egyéb intézkedése ellen, amely a Magyar Nemzeti Múzeum, illetőleg az önkormányzati szervezetébe tartozó intézmény illetékes szervének az intézmény vagyona-ra vonatkozó rendelkezési jogát sérti.

(2) A m. kir. közigazgatási bíróság, amennyiben a panasznak helyt ad, a megtámadott rendeletet, határozatot vagy intézkedést megsemmisíti, de az ügy érdemében nem intézkedik.

12. § (1) Az állami főbb hatóságoknak és hivataloknak harminckét esztendő és ennél régebbi keletű hivatalos iratait további megőrzés végett az Országos Levéltárnak kell átadni. Az átadás módozatait a vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelettel szabályozza.

(2) A Magyar Királyi Országos Levéltár és az Országos Széchenyi Könyvtár által az őrizetükben lévő iratokról és nyomtatványokról szabályszerűen kiállított másolatokat hiteles másolatoknak kell tekinteni.

(3) A hiteles másolatokért, továbbá a Magyar Királyi Országos Levéltár által nemességi ügyekben adott szakvéleményekért, valamint a Magyar Nemzeti Múzeum önkormányzati szervezetébe tartozó intézmények által adott egyéb szakvéleményekért és más munkálatokért díjazás jár, amelynek mértékét és a befizetés módozatait a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelettel állapítja meg. A díjból befolyó összegeket a másolatokat kiállító, illetőleg a szakvéleményt adó vagy más munkálatot teljesítő intézmény javára a Magyar Nemzeti Múzeumi Alapba kell befizetni.

13. § (1) A Magyar Nemzeti Múzeum elnöki tisztét az 1934-37. években az Országos Magyar Gyűjteményegyetem Tanácsának a jelen törvény hatálybalépésekor működő elnöke tölti be.

(2) A jelen törvény végrehajtása következtében szükségessé váló átszervezés alkalmával a vallás- és közoktatásügyi miniszter az Országos Magyar Gyűjteményegyetem személyzetének bármely tagját képesítésének megfelelő más állásra áthelyezheti, illetőleg kinevezheti, illetőleg szabályszerű elbánás alá vonhatja és az így megüresedő állásokra, valamint a közgyűjtemények országos főfelügyelőjének tisztségére vonatkozó előterjesztéstétel, illetőleg kinevezés teljes joga a vallás- és közoktatásügyi minisztert illeti.

(3) Azokat a tagsági helyeket, amelyek a jelen törvény 4. §-a (2) bekezdésének *b*) és *c*) pontjában foglalt rendelkezések értelmében a Tanács választása, illetőleg jelölése, az 5. § (2) bekezdésének rendelkezése értelmében pedig az igazgatótanács választása alapján kerülnek betöltésre, az első szervezés alkalmával a vallás- és közoktatásügyi miniszter tölti be. Az ekként meghívott tagok megbízatásának időtartamát az első hatéves évkörben sorsolás útján kell megállapítani akként hogy évenként egy-egy tag kilépjen.

14. § (1) Ezt a törvényt a vallás- és közoktatásügyi miniszter hajtja végre.

(2) Hatálybalépésével az 1922:XIX. törvénycikk, az 1923:I. törvénycikk 3. §-a, 4. §-ának második bekezdése, az 1927:XIII. törvénycikk 2. §-ának (2) bekezdése, (3) bekezdésének utolsó rendelkezése és (5) bekezdése, továbbá 4. §-ának (6) bekezdése, valamint 1929:XI. törvénycikk 4. §-ának második rendelkezése, valamint 5. §-ának első bekezdése és az 1930:VI. törvénycikk 4. §-a hatályát veszti.

TARTALOMJEGYZÉK

1934. évi VIII. törvénycikk	1
a Magyar Nemzeti Múzeumról	1